

BẠN CÓ BIẾT

- Một cuộc triển lãm đặc biệt với 43 tượng Phật** lớn nhỏ qua nhiều thời đại và nhiều quốc gia được tổ chức tại Đại Học Golden West, tiểu bang California trong 10 ngày vào tháng 4 năm nay với chủ đề ‘The Many Faces of Buddha’ do Ông Darrel Elber là một Giáo sư Đại Học, một điêu khắc gia, một chuyên viên du lịch. Gần đây, ông đã viếng thăm vùng Đông Nam Á và thích thú sưu tầm tượng Phật cổ. Trong 43 tượng Phật triển lãm có 4 tượng Phật Việt Nam từ thế kỷ 18-19, có 3 tượng bằng gỗ cao khoảng 6 tấc và một tượng Phật ngồi trên lưng sư tử khoảng thế kỷ 19 chạm trổ công phu. Còn lại có nhiều tượng đã được hơn ngàn năm của Siri Lanka, Tibet, Thái Lan, Trung Quốc, Nhật, Cambodia. Đây là cuộc triển lãm rất hiếm vì người đi xem cảm thấy may mắn được thưởng lãm một lúc nhiều tượng Phật qua nhiều thời đại của nhiều quốc gia. (TK 21-4-02)
- Trong các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long** không có tỉnh nào có đủ bốn dân tộc như ở An Giang gồm Việt, Khmer, Chàm, Hoa. Với sự giao lưu giữa các sắc tộc do đó văn hóa dân gian ở tỉnh này đặc biệt nhất ở vùng miền Tây, với 3 ngôi chùa lừng danh trên đất An Giang: Chùa Thoại Sơn ở Núi Sập, Chùa Tây An ở núi Sam, Chùa Tô Sơn ở núi Tô. Đáng lưu ý, An Giang nơi ra đời các tôn giáo có tầm ảnh hưởng khắp miền đồng bằng Sông Cửu Long. Trừ đạo Cao Đài, năm 1894 đạo Bửu Sơn Kỳ Hương, đến Tứ Ân Hiếu Nghĩa, năm 1940 đạo Hòa Hảo còn có phong trào Thiên Địa Hội, có các ông Đạo như Đạo Thắng, Đạo Xuyên, Đạo Đền v.v.. mỗi ông mỗi kiểu tu, khá đa dạng, không ai giống ai.
- Năm 1777 quân Nguyễn Huệ đánh xứ Đồng Nai lần thứ nhất** đã giết chết chú của Nguyễn Ánh là Chúa Nguyễn Phúc Thuần và người anh của Nguyễn Ánh (Để rồi khi lên ngôi 1802, Gia Long trả thù gia đình Tây Sơn rất thâm thúy), đồng thời triệt hạ Cù Lao Phố vì thông đồng chỉ điểm cho Gia Long, vì vậy người Hoa ở Cù Lao Phố (Tỉnh Biên Hòa ngày nay) phải chuyển về vùng Chợ Lớn. Năm 1782 quân Nguyễn Huệ vào đánh Gia Định – Bến Nghé lần hai đã triệt hạ và hủy diệt người Tàu tại đây nhưng không nơi nào khác hơn đành vẫn trụ lại xây dựng Chợ Lớn, sau đó Nguyễn Ánh chạy cầu viện quân Xiêm và Tây Phương. Năm 1784 quân Xiêm do Nguyễn Ánh rước về đến vùng Cái Bè. Quân Nguyễn Huệ vào chiếm Mỹ Tho cả đường bộ và đường biển, lập phòng tuyến ở đoạn Rạch Gầm – Xoài Mút cách Mỹ Tho 15 km và quân Xiêm bị tiêu diệt trên đoạn sông này.
- Giá để lo một đám ma chay** tại Nhật tăng rất nhanh. Đời sống vật giá ở Nhật đã đắt đỏ nhưng theo đó thử chết mà coi! Giá tiền cho việc chôn cất tại Nhật vẫn còn mắc nhất trên thế giới. Giá trung bình cho việc này khoảng 2 – 3 triệu yen (khoảng 17 đến 30 ngàn đô Úc). Do đó nhà quản và các chùa tại Nhật bắt đầu đòi hỏi nên giúp các trường hợp tang chay này. Thầy Tappo Ishida đưa ra việc cúng tại chùa ở phía Tây ToKyo cho những người đơn chiếc hoặc không có con cái phụ giúp. (Reuter 29.3.02)
- Những người dân ở Bamiyan** đã vui mừng khi nhà điêu khắc người Afghanistan Amanullah Haderzad 62 tuổi từ Mỹ trở về sau 23 năm sống lưu vong để xây dựng lại 2 tượng Phật bị Taliban cho phá nổ vào tháng 6 năm 2001. Đứng trước sự đổ nát này ông rất đau buồn khi lãnh tụ Taliban Omar’s ra lệnh phá hủy những tượng này vì đây là nguồn xúc cảm lớn của thời tuổi trẻ khi nhìn những tượng này đã làm ông trở thành nhà điêu khắc. Khi phá hủy tượng này Omar’s chỉ cho biết là không hợp với Hồi Giáo nhưng những tên Taliban phải hiểu rằng những tượng này không phải thuộc của Taliban mà thuộc về cả dân tộc Afghanistan và lịch sử nhân loại. (The Australia 12.4.02)
- Danh từ ‘người Minh Hương’** là những người Hoa đào tị sang Việt Nam khi nhà Thanh lật đổ nhà Minh, làng hay người Minh Hương cũng có nhiều giả thuyết cho tên này, như tại miền Trung, tại Huế khi những người Hoa đến bằng đường biển tạm cư ở cuối sông Hương nên đặt tên những người này là người Minh Hương. Thoạt đầu, trong hai chữ Minh Hương, từ ‘hương’ có nghĩa là thơm, đến năm 1827 đổi thành Minh Hương với từ ‘hương’ có nghĩa là làng hiểu là ‘làng của người Minh’. Việc đổi từ hương/thơm đến hương/làng là những bước làm cho cộng đồng người Hoa hội nhập vào làng xã Việt Nam. Có những người

Minh Hương nổi tiếng như Trần Tiến Thành, Phan Thanh Giản, Trịnh Hoài Đức, Tống Phước Hiệp v.v..

- Văn hóa phương Đông hướng về Người** chứ không hướng về Vật. Chính đời sống tinh thần là cái quy định người trở thành người. Tuân Tử khẳng định : ‘Nước lửa có khí, nhưng không có sự sống, cây cỏ có sự sống nhưng không hiểu biết, cầm thú hiểu biết nhưng lại không có nghĩa, con người có khí, có sự sống, có hiểu biết lại có nghĩa. Do đó, con người là quý nhất trên đời’. Từ căn bản hợp nhất giữa người với trời, phương đông thường hướng nội trong nhận thức. Bởi vì trời cũng là người, người cũng là trời (nhân thân tiểu vũ trụ) nên Tuân Tử viết ‘Cố gắng hết sức thì sẽ hiểu được bản tánh của con người; hiểu được bản tánh của con người thì sẽ hiểu trời’. Cho mãi Lục Cửu Uyên đời Tống sau này lặp đi lặp lại rằng ‘vũ trụ là tâm ta, tâm ta là vũ trụ, thậm chí Vương Dương Minh vứt bỏ luôn cái gọi là vũ trụ mà chỉ thừa nhận cái tâm duy nhất.
- Trong giải bóng tròn thế giới World Cup** được tổ chức tại Á Châu do Đại Hàn và Nhật Bản đồng đăng cai tổ chức vào tháng 6/2002. Để cùng phát động tinh thần bóng đá của Đại Hàn, các ngôi chùa Phật Giáo Đại Hàn đều tổ chức các buổi cầu an tại một ngôi chùa ở thủ đô Hán Thành, Tổng Thống Kim Đại Chung (người theo đạo Thiên Chúa) đã chính thức đến làm lễ cầu quốc thái dân an nhân dịp tổ chức trọng đại này. Ngoài ra để nâng cao tinh thần bóng tròn, các nhà tổ chức mời các chú tiểu hoặc các bé trai cạo đầu mặc áo lam như tu sĩ Phật Giáo đá banh, đùa giỡn tại các sân banh nhỏ như một tượng trưng của Đại Hàn. Cũng như trong kỳ khai mạc giải bóng tròn thế giới này với chủ đề hướng về Đông phương của nước tổ chức, trong đó có phần trình diễn được dàn dựng tạo thành hình một cái chuông đường nét Phật Giáo Đại Hàn giữa vận động trường được thỉnh lên những tiếng chuông qua phần thâm thanh. Được biết kết quả giải bóng tròn thế giới, Đại Hàn được vào bán kết là niềm hãnh diện của Đại Hàn và Á Châu vì sau hơn 70 năm tổ chức, lần đầu tiên một nước Á Châu đi sâu vào bán kết của môn thể thao nhiều nghệ thuật và đầy khó khăn này.
- LỄ ĐÔL-TA , Lễ Vu-lan báo hiếu của người Khmer ở Nam bộ** (by Phala Suvanna - Danh Sol)

Cũng như các dân tộc khác, người Khmer ở Nam bộ có cách thức làm lễ báo hiếu riêng của mình và lễ đó được gọi là **Đôl-Ta** (lễ ông bà). Lễ Đôl-Ta được tiến hành trong vòng 16 ngày kể từ ngày 16 đến ngày 30 tháng Bhaddapada (Phật tặc bot, tương đương tháng 8 âm lịch). Từ ngày vào lễ (gọi là mùa lễ báo hiếu) 16 đến ngày 2 tháng Bhaddapada ấy, dân chúng thường đem nếp, gạo, vật thực, trái cây... đến dâng cho chùa, song mỗi buổi sáng dân chúng lại đến chùa để bưng cơm nếp, vật thực, hoa quả... đi nhiều ba vòng và bỏ cơm, vật thực ấy vào trên sàn những túp lều nhỏ được dựng lên 8 hướng chung quanh điện Phật. Họ nhiễu Phật, rải cơm nếp như vậy chỉ vào lúc trời chưa sáng lắm vì họ cho rằng nếu để trời sáng thì tất cả thân ma quỷ, miệng ma quỷ thuộc thân bằng của họ sẽ biến nhỏ đi bởi mãnh lực ánh sáng hoặc mãnh lực sợ hãi bởi sự thấy biết của con người trên dương gian này. Buổi tối dân chúng đến chùa thỉnh mời chư tăng tụng kinh chúc lành, cầu an, nghe thuyết pháp giảng đạo... Để rồi công đức do tụng kinh nghe pháp ấy hồi hướng cho người đã quá cố. Đến ngày 30 tháng Bhaddapada là ngày cuối của mùa báo hiếu, hầu như tất cả dân chúng người Khmer đều tập trung tại chùa, người bưng mâm cơm, người khay bánh kẹo... để dâng cúng chư tăng, nhờ chư tăng tụng kinh hồi hướng và chương trình buổi lễ hồi hướng Ph-chum Benh hoàn mãn.

Ph-chum Benh là một tên gọi của lễ Đôl-Ta thường được ghi trong sách vở. Ph-chum Benh nghĩa là lễ tạ hội phước đức, vì người Khmer xem lễ này là lễ lớn nhất trong các lễ lộc tạo phước đức. Từ "lễ" trong tiếng Khmer là "Pinda" hoặc "Punya" (nhân, tặng thêm... hay Punna) nghĩa là công đức, phúc đức.... Người Khmer làm bất cứ một lễ gì hầu như để tạo phước đức.

Truyền thống lễ Đôl-Ta của người Khmer ở Nam bộ đã có từ thời xa xưa nào không rõ lắm về nguồn gốc của nó, tất nhiên nó đã có trước khi đạo Phật truyền vào xã hội người Khmer. Nhưng đến khi đạo Phật truyền vào thì truyền thống lễ Đôl-Ta vẫn được duy trì và phát triển lên theo tư tưởng truyền thống đạo Phật tốt đẹp hơn.

TÂM HIỂN